

Dovolím si navrhnout, jak by se měla církev chovat k finančním prostředkům, které v současné době (pokud neuspějí ústavní stížnosti) pravděpodobně získá podle Zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Je jimi tzv. Finanční náhrada (§15 zákona, částka za majetek a podíl z převážně katolického nevráceného majetku) a Příspěvek na podporu činnosti (§17 částka na platy) Peníze finanční náhrady za rok 2013 případně přijdou až na konci roku. Příspěvek pravidelně přichází a naše církve z něj hradí část platů duchovních. Omlouvám se, že je to opakování toho, co jsem řekl už několikrát:

Cizí peníze

Máme dostat ze státního rozpočtu v příštích letech nejen příspěvek na podporu činnosti církve, ale také prostředky finančních náhrad za nevydaný majetek. Ano, i my postrádáme nějaký nemovitý majetek. Oficiální vyjádření naší církve říká:

V současné době evidujeme cca 130 nemovitostí, které kdysi patřily naší církvi. Jedná se např. o zámek v Suchomastech s přílehlými pozemky, lesy a polnostmi, velký činžovní dům v Praze 2, obytný dům v Praze 10, modlitebna v Bruntále, pošta v Husinci, zemědělská usedlost Hamr a další lesní vodní či jiné pozemky apod. Téměř všechny tyto nemovitosti již nepatří České republice, nýbrž krajům, obcím a soukromým osobám, a proto se na ně zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi nevztahuje. Klasický restituční nárok se proto Církve bratrské prakticky netýká. Pokud o něco Církve bratrská požádá, budou to skutečně pouze „drobnosti“.

Náhrady tedy vyřeší tento majetek tak, že dostaneme část peněz, která nám za nenavrácené nemovitosti patří, ale zbytek těchto finančních prostředků dostáváme z toho, co by fakticky mělo patřit římskokatolické církvi. Stát však se souhlasem této církve dělí částku pro všechny registrované církve, které se spolu se státem věnují službě občanům ve specifických službách.

Pro nás to znamená, že budeme třicet let dostávat ze státního rozpočtu **ročně 24,5 mil. Kč**. Tyto peníze tedy z velké většiny považuji za **cizí peníze** a tak také navrhuji s nimi zacházet. Rozumím jim tak, že jsou to finance, kterými si kupuje stát služby, které neumí poskytnout a nebo je poskytuje daleko draž, než nezisková sféra - církve. Jsou to peníze “do budoucnosti” aby církve nemusely omezovat, ba mohly rozvinout svoji obecně prospěšnou činnost.

Tyto prostředky by se podle mého názoru měly dostat formou grantového systému mezi sbory a jejich neziskové organizace podle projektů, které by se předkládaly ročně ve dvou výzvách. (Vždy v následujícím roce by se rozdělovaly prostředky z minulého, protože částka přijde až na konci kalendářního roku.)

Církve by měla hledat, co společnost potřebuje a ona jí to může dát. Zároveň, co církve a třeba i další dovedou spolufinancovat, protože ani 24,5 mil Kč nemůže stačit na skutečné potřeby a kapacity církve jako celku, ani sborů jako jednotek církve. Tato částka je dokonce žalostně malá, aby přinesla nějaké komplexní řešení. Musíme tedy hledat menší a schůdné cíle.

Takové cíle, které se později mohou objevit v dotovaných tématech, se hledají analýzou a strategickým plánováním. Metodika plánování je známa a ověřena praxí. Výsledkem je, že církve společnosti nenutí to, co chce ona, ale reaguje na potřeby společnosti podle toho, co může nabídnout.

Počet grantových okruhů si na základě strategických cílů zvolí církve (Třeba: Péče o potřebné - zdravotnictví a sociální péče, péče o nové pracovníky - vzdělávání, misie -

zakládání nových sborů a komunit, kde se pěstuje občanský život, humanitární a krizové účely...)

A pokud bude hotové zadání, je možné grantový systém připravit k fungování. Vyhlášení, metodiku výběru, monitoring použití, vyúčtování realizace - to vše má dobře zpracováno a odzkoušeno síť Místních akčních skupin (MAS). V takových aktivitách se dělí podobné peníze na základě podaných projektů už roky. O všem si rozhodují členové této místní akční skupiny, ale projekty v tomto systému může podávat kdokoli, kdo bydlí v oblasti spravované touto místní akční skupinou. V našem případě by byl oprávněným žadatelem sbor a jeho neziskové organizace. Pokud existuje "know-how", pak není třeba jej tvořit, realizaci grantových systémů lze zadat některým profesionálům z MAS či se jí naučit, protože ji někteří členové církve znají a používají.

Jak je vidět, na tvorbě strategických záměrů, řízení i monitoringu využití prostředků se mohou aktivně podílet členové a přátelé církve a z výsledků jejich projektů může mít užitek každý občan republiky. Tato verze je dobře prezentovatelná veřejnosti a pokud bude důvěryhodně používána, je možné, že se k částce finančních náhrad od státu přidruží i další podporovatelé. A jak říkám od zimy 2008 opakovaně, bylo by bývalo vhodné, aby si ji církve připravila dopředu a představila v kampani před hlasováním v poslanecké sněmovně. Hlasovalo se podle politických počtů, ale šlo o obraz církve ve veřejnosti. Je pozdě, ale přesto se ještě něco dá udělat.

Peníze na provoz (Naše peníze)

Po sedmáct let ještě budeme dostávat příspěvek státního rozpočtu, který se bude postupně zmenšovat. Návrh smlouvy, kterou má vláda podepsat s církvemi, obsahuje i text, který říká, že výše příspěvku odpovídá částce poskytnuté církvi na základě zákona 218/1949 Sb. v roce 2011, z toho tedy vyplývá, že tam je uvedena i ta konkrétní částka. Zároveň je ve smlouvě uvedeno, že se na ní vztahují ustanovení občanského zákoníku. Je tedy vymahatelná. Smlouva bude vyhlášena ve Sbírce zákonů formou. To je to, z čeho jsou placeni dnes kazatelé a celocírkevní pracovníci, tedy zčásti. Z další části je už platí členové sami.

Z materiálů pro konferenci roku 2012 je jasné, že pro rok 2011 byla čísla takto:

Ve smyslu zák. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem byla Církvi bratrské v minulém roce poskytnuta částka ze státního rozpočtu na platy duchovních (bez THP v ústředí) v celkové výši **30 227 000 Kč** (včetně 34% zdravotního a sociálního pojištění), valorizace platů ze strany církve tvořila částku **11 537 400 Kč** (rovněž včetně pojistného). Z údajů vyplývá, že církve se na platech svých zaměstnanců podílí ze **27%**, zbývajících **73%** hradí stát.

Tento trend by měl pokračovat a postupně by měla církve přejmout provoz zcela a tak provozovat za **naše peníze**. V případě, že některá vláda novelizuje zákon a tento příspěvek na život církve sníží (což se dá čekat) bude třeba reagovat rychleji. Na stůl by měly přijít tři scénáře přechodu na zcela vlastní financování. Ostrý, méně ostrý a ten, co počítá s tím, že současná výše příspěvku bude stejná podle předpokladu. Celkově v současnosti potřebujeme asi 44 mil. Kč ročně, abychom zaplatili platy všech pracovníků a zákonné odvody. Tato částka se samozřejmě pohybuje s tím, jak roste církve a jak potřebuje služebníky. Jistě můžeme uvažovat, zda musíme mít tolik služebníků, což není asi nejlepší otázka. Lépe je položit si otázku, jak porosteme dále a co po těch služebnících budeme chtít.

Ukazuje se, že nemusí strmě růst počet placených služebníků, protože církve nemusí nutně žít v celcích typu "sboru", který je finančně soběstačný až v určité velikosti. Církve

nemusí nutně stavět kostely a modlitebny (zadlužovat se), ale smí využívat to, co už je postaveno k veřejným účelům. Církev může žít i v menších celcích a skupinách tam, kde daní lidé žijí, pod službou neplacených služebníků (to je způsob, který dobře zná i naše historie), které bude mít na péči nynější placený kazatel. A toho podrží nejen sbor, ale i sympatizanti a lidé z malých celků, protože budou přijímat jeho služby. Sbory mohou podnikat, mohou zhodnocovat své finance. I to může být zdroj finančních prostředků pro další pomocné služebníky, které si sbor případně může zaplatit sám. Plat kazatele může v době samostatnosti podpořit i město či obec, donátoři pocházející mimo církve - pokud budou vidět, že jeho práce a práce jeho sboru je užitečná. Církev by neměla utužovat parametry členství, ale naopak otvírat široce dveře a zdůrazňovat dobrovolnost přispívání a významně zprůhlednit rozpočet - jeho tvorbu, plnění a vyúčtování. Stále děkovat za laskavost, se kterou nás lidé podporují.

Jak se mají platit kazatelé a církevní pracovníci?

Kloním se k tomu, aby kazatelé byli zaměstnanci církve jako celku, tedy aby byl plat řešen centrálně. Tedy aby šlo o solidaritu řízenou. I tato solidarita "na domluvený povel" by mohla být více na "domluvený" než na "povel", tedy mohlo by se po krocích hledat více místa pro spontánní solidaritu.

Pokud by se kazatelé stali zaměstnanci sborů, odstartovalo by se konkurenční prostředí, na něž nejsme připraveni, což by se sice dalo zvládnout, ale... Více mi vadí, že by se církve rozpadla na naprosto volný svazek, který by držely ty "cizí peníze" pohromadě. Zároveň zastávám názor, že by se na výši kazatelova platu mohli podílet i členové sboru svým názorem. Tedy, aby byl vícesložkový. Základem by byla **pevná složka mzdy** podle tabulek a odsloužených let. Dále **první pohyblivá složka mzdy**, která by měla v celé církvi stejně definovaných (například) sedm parametrů, jejichž naplnění by ohodnotilo staršovstvo a schvalovalo by mu je členské shromáždění jednou za půl roku (či čtvrt roku) a podle jejich rozhodnutí by vyplácela Rada Církve bratrské příslušnou částku pohyblivé složky mzdy a fakturovala jí sboru. Mzda by měla ještě jednu, tedy **druhou pohyblivou složku mzdy**, ve které by Rada Církve bratrské vyjádřila ohodnocení práce kazatele navíc (senior, člen Rady CB, administrátor, atd.)

Podle mne je třeba, aby kazatel pocítil, že záleží také na názoru členů sboru, nejen na tom, co dostane odkudsi z Prahy na účet každý měsíc. I bez valné kvality práce...

V ideálních podmínkách by církve mohla nést odpovědnost za stáří kazatelů, protože někteří šli do služby nezajištěni a opustili vše - tedy do důchodu malý byt v menším městě ČR, v průběhu let služby by se dala také řešit podpora na pořízení dopravního prostředku, třeba třikrát v klesajícím objemu (mladému celé auto, v prostředku služby polovičku a nakonec třetinu z ceny levnějšího auta). Tak to alespoň dělají některé církve (např. Adventisté Sedmého dne.) I bez toho se ale dá přežít. Pokud bude kazatel sloužit, církve jej jistě nenechá v bídě, když bude mít možnosti. Jakmile budou všichni chudí, tak žádná bída...!

Práce kazatelů je prací, která je hodna mzdy. Kazatel by měl mít možnost získat tolik, kolik v průměru mají jeho pracující bratři a sestry, jimž slouží. Pokud není možný model průměru, tedy je bratří a sester málo, je rozumné, aby kazatel byl jedním ze členů společenství a měl svobodu využívat své charisma. Tam, kde nechtějí kazatele, jemuž by platili tolik, co v průměru mají oni, ať kazatele neshánějí a slouží si sami. Odpovědnost za společenství pak nesou bratři a sestry společně.

I tam, kde se kazatel svobodně rozhodne, že bude bez církevního platu a chce pracovat při zaměstnání, má mu to být umožněno na základě dohody. Kazatel musí být svoboděn pracovat tak, jako apoštolé. Obecně řečeno: Smlouva mezi sborem a kazatelem - jakési

vymezení toho, co se po něm chce (viz první pohyblivá složka mzdy) - je v každém případě uspořádání dobrým základem pro jasnou spolupráci.

Nakonec si dovolím ještě jednou podotknout, že hospodaření tohoto typu se dá dobře prezentovat před společností. Mlžení, nejasnosti a kalkulantsví se nám vrátí v nezájmu okolí, ve hněvu a odmítání. Dokonce se musí forma nakládání s prostředky srozumitelně představit veřejnosti a má se i komentovat v průběhu transformace systému. Čím více toho povíme, čím laskavěji a srozumitelněji vysvětlíme - tím více bodů pro nás. Podle reakcí si myslím, že už nyní vypadáme trochu jako..., protože nemáme jasno v základních parametrech toho, co chceme s finančními prostředky z "vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi" dělat.

Daniel Kvasnička, 14. 1. 2013